

Sygn. akt V CSK 4/17

POSTANOWIENIE

Dnia 12 czerwca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz

w sprawie z wniosku E. G. i K. G.

przy uczestnictwie J. D. i R. D.

o zasiedzenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 12 czerwca 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawców

od postanowienia Sądu Okręgowego w J.

z dnia 13 września 2016 r., sygn. akt II Ca (...),

1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

**2) oddala wniosek uczestników o zasądzenie kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

W związku ze skargą kasacyjną wnioskodawców E. G. i K. G. od postanowienia Sądu Okręgowego w J. z dnia 13 września 2016 r. Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez powołanie

i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne. Nie w każdej zatem sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania. Podkreślenia wymaga, że Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie jest jego rolą korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1, 2 i 4 k.p.c. Przesłanki te nie zostały spełnione.

Powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), a więc zagadnienia, które wiąże się z określonym przepisem prawnym i którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, wymaga jego precyzyjnego sformułowania i wskazania argumentów prawnych, które prowadzą do rozbieżnych ocen (zob. m. in.: postanowienie SN z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Chodzi przy tym o zagadnienie nowe, którego wyjaśnienie przyczyni się do rozwoju jurejurisprudencji.

W ocenie skarżących, w niniejszej sprawie występują trzy istotne zagadnienia prawne, pierwsze dotyczące tego, czy samo wniesienie powództwa windykacyjnego powoduje przerwanie biegu terminu zasiedzenia (art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 175 k.c. w zw. z art. 222 § 1 k.c. i w zw. z art. 5 k.c.), drugie - odnoszące się do nadużycia prawa podmiotowego przez skorzystanie z przysługujących uprawnień, a skutkujących przerwą biegu terminu zasiedzenia na pięć miesięcy przed dniem upływu 30-letniego terminu nabycia własności przez zasiedzenie (art. 123 § 1 pkt 1 k.c., art. 172 § 2 k.c. oraz art. 222 § 1 k.c. w zw.

z art. 175 k.c. i art. 5 k.c.), i trzecie - obejmujące problem skutku zawieszenia postępowania w przedmiocie wydania nieruchomości z udziałem tożsamyh stron i uprawnienia sądu badającego stwierdzenie zasiedzenia do odstąpienia od poczynienia ustaleń co do rzeczywistej powierzchni gruntu i samego przerwania biegu przedawnienia (art. 177 § 1 pkt 1 k.p.c.). Wszystkie zagadnienia mają na celu kwestionowanie podstawowej przyczyny rozstrzygnięcia, tj. tego, że powództwo o wydanie rzeczy przerwało bieg terminu zasiedzenia.

Skarżący nie przedstawili jednak takich argumentów prawnych, które skłaniałyby do uznania, że mamy do czynienia z możliwością zaistnienia rozbieżnych ocen zaprezentowanych problemów, tym bardziej w sytuacji, w której postępowanie wszczęte w sprawie o wydanie nieruchomości nie zostało zniweczone (w szczególności nie zostało prawomocnie umorzone), a jedynie nastąpiło jego zawieszenie.

Należy zwrócić uwagę, że zasiedzenie jest bardzo dalekim odstępstwem od konstytucyjnej zasady nienaruszalności prawa własności, zatem szczególnej ostrożności wymaga ocena przesłanek prowadzących do zastosowania art. 172 k.c. Stwierdzenie zasiedzenia następuje deklaratywnie, a stosowanie art. 5 k.c. nie może prowadzić do uchylenia lub zmiany obowiązujących przepisów prawa. Przede wszystkim trzeba podkreślić, że sformułowane przez skarżących zagadnienia prawne doczekały się wypowiedzi zarówno w doktrynie, jak i w orzecznictwie, a skarżący nie wykazali potrzeby dokonywania kolejnych wyjaśnień (zob. odpowiednio do zaprezentowanych zagadnień m. in.: 1) postanowienia SN z dnia 6 kwietnia 2016 r., sygn. akt IV CSK 397/15, z dnia 9 października 2015 r., sygn. akt IV CSK 473/13, z dnia 3 kwietnia 2014 r., sygn. akt V CSK 294/13, z dnia 11 kwietnia 2008 r., sygn. akt II CSK 612/07, dostępne na www.sn.pl, uchwałę pełnego składu Izby Cywilnej z dnia 26 października 2007 r., sygn. akt III CZP 30/07, OSNC 2008, nr 5, poz. 43, uchwałę SN z dnia 28 czerwca 2006 r., sygn. akt III CZP 42/06, OSNC 2007, nr 4, poz. 54; 2) postanowienia SN z dnia 17 stycznia 2017 r., sygn. akt IV CSK 139/16, z dnia 7 października 2010 r., sygn. akt IV CSK 152/10, z dnia 28 października 2005 r., sygn. akt II CK 164/05, dostępne na www.sn.pl, postanowienie SN z dnia 6 października 2004 r., sygn. akt II CK 33/04, nie publ. oraz postanowienia SN

z dnia 17 czerwca 2016 r., sygn. akt IV CSK 662/15, z dnia 4 marca 2016 r., sygn. akt I CSK 750/15, z dnia 30 stycznia 2015 r., sygn. akt III CSK 123/14, postanowienie SN z dnia 10 lipca 2014 r., sygn. akt I CSK 533/13, OSNC Zbiór Dodatkowy nr D/2015, poz. 54, wyrok SN z dnia 20 czerwca 2008 r., sygn. akt IV CNP 12/08, www.sn.pl, postanowienie SN z dnia 19 marca 1998 r., sygn. akt III CKN 396/97, nie publ.; 3) postanowienie SN z dnia 4 września 2008 r., sygn. akt IV CSK 213/08, OSNC Zbiór Dodatkowy nr A/2009, poz. 23). Niezależnie od powyższego, trzecie przywołane w skardze zagadnienie prawne oparte zostało na nietrafnym założeniu, że Sąd drugiej instancji nie poczynił ustaleń, czy i która nieruchomość została dotknięta przerwą biegu terminu zasiedzenia, co powoduje, że zagadnienie to pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy.

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na istnieniu potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów wymaga wykazania, że określony przepis prawa, mimo, iż budzi poważne wątpliwości, nie doczekał się wykładni albo niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżących rozbieżności w orzecznictwie w odniesieniu do identycznych lub podobnych stanów faktycznych, które należy przytoczyć (zob.: postanowienia SN z dnia 13 czerwca 2008 r., sygn. akt III CSK 104/08, z dnia 28 marca 2007 r., sygn. akt II CSK 84/07, www.sn.pl). Skarżący uznali, powołując się na potrzebę wykładni art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w zw. z art. 175 k.c. i w zw. z art. 222 § 1 k.c., że wątpliwości interpretacyjne dotyczą rodzaju czynności powodujących przerwę biegu terminu zasiedzenia. Ogólnikowe twierdzenia odnoszące się do tej przesłanki nie wspierają jednak tezy o jakichkolwiek sugerowanych wątpliwościach interpretacyjnych. Stanowią one jedynie odmienne ujęcie wyżej przedstawionych zagadnień prawnych, sprowadzające się do polemiki z zasadniczym argumentem leżącym u podstaw zaskarżonego orzeczenia.

Powołanie się na przesłankę uregulowaną w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga wykazania niewątpliwej, widocznej na pierwszy rzut oka, bez konieczności głębszej analizy, sprzeczności wyroku z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m. in.: postanowienie SN z dnia 8 marca 2002 r., sygn. akt I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100, postanowienie SN z dnia 10 stycznia 2003 r.,

sygn. akt V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Skarżący zasadność tej przesłanki upatrują w naruszeniu norm prawnych uregulowanych w art. 175 k.c. w zw. z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. i art. 5 k.c. Przesłankę tą skarżący powołali z ostrożności procesowej. Jest ona próbą przedstawienia argumentacji dotyczącej powyższych zagadnień prawnych w inny sposób. Biorąc pod uwagę wyżej powołane przepisy prawne i orzecznictwo powołane wyżej, nie można uznać, że doszło do jakiegokolwiek rażącego naruszenia prawa w ustalonym stanie faktycznym. Należy mieć też na uwadze, że co do zasady nie jest możliwe jednocześnie skuteczne wykazywanie, że w sprawie istnieje zagadnienie prawne dotyczące wykładni określonych przepisów prawa, czy zachodzą wątpliwości interpretacyjne i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona (por. m. in.: postanowienia SN z dnia 29 lipca 2015 r., sygn. akt I CSK 980/14, z dnia 26 listopada 2013 r., sygn. akt I UK 291/13, postanowienie SN z dnia 10 kwietnia 2013 r., sygn. akt III CSK 67/13, dostępne na www.sn.pl; postanowienie SN z dnia 14 maja 2008 r., sygn. akt II PK 17/08, nie publ.).

Wobec powyższego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

Odnosząc się do wniosku uczestników o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego należy zauważyć, że zgodnie z obecnym brzmieniem art. 132 § 1 k.p.c. w toku sprawy adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy oraz radca Prokuratury Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej doręczają sobie nawzajem bezpośrednio odpisy pism procesowych z załącznikami, w treści pisma procesowego wniesionego do sądu zamieszcza się oświadczenie o doręczeniu odpisu pisma drugiej stronie albo o jego nadaniu przesyłką poleconą, a pisma, niezawierające powyższego oświadczenia, podlegają zwrotowi bez wzywania do usunięcia tego braku. Zasada ta dotyczy również odpowiedzi na skargę kasacyjną. Uczestnicy tego obowiązku nie spełnili, co powinno skutkować zwrotem odpowiedzi na skargę kasacyjną, a w efekcie tym, że wniosek o zasądzenie kosztów postępowania nie może zostać uwzględniony. Niezależnie od tego, niezwykle lakoniczność owego pisma procesowego nie pozwala na uznanie, że zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego zasługiwałoby na uwzględnienie.

jw